

Top 10
Europese dossiers

Europees Notarieel Netwerk en andere Europese zaken

Wie een zaak met grensoverschrijdende aspecten behandelt, kan terecht bij het Europees Notarieel Netwerk (ENN). De nationale contactpersonen nemen vragen in behandeling en zetten deze uit bij collega's in andere Europese landen. Initiatiefnemer Stephan Matyk vertelt over het ENN en andere Europese zaken. Verder: de top 10 van de belangrijkste Europese dossiers.

TEKST Henriëtte van Wermeskerken | FOTO'S Charles Six

Vorig jaar waren er ongeveer 450.000 grensoverschrijdende erfopvolgingen in Europa, volgens een schatting van de Europese commissie', zegt Stephan Matyk. 'Erfopvolgingen dus waar op een of andere manier meer dan een land bij betrokken is. Erfnamen in verschillende landen, onroerend goed in het buitenland of wat dan ook. Aangezien de mobiliteit in Europa toeneemt, zal het aantal grensoverschrijdende zaken voor het notariaat onherroepelijk stijgen.'

DUIDELIJK AFGEBAKEND

Matyk vertegenwoordigt Oostenrijk bij de CNUE, de *Conseil des Notariats de l'Union Européenne* in Brussel. In 2006 was hij een van de initiatiefnemers van het ENN, dat een jaar later operationeel werd. Elke notaris in een van de 22 bij de CNUE aangesloten Europese landen kan schriftelijk een vraag voorleggen aan de contactpersoon. In Nederland zijn dat Sabine Heijning en Myrna Dop van de KNB. Het kan gaan om de vraag naar een buitenlandse collega, de vraag naar een opvolgende notaris in het buitenland, of een concrete vraag die een notaris aan een buitenlandse collega wil stellen. Zo'n vraag moet duidelijk afgebakend zijn; er kunnen geen complete

dossiers worden voorgelegd. Het ENN is er om contact te kunnen leggen en niet voor juridisch advies. Mogelijk verandert dat in de toekomst, maar zover is het nog niet. Matyk: 'Sinds november 2007 zijn er ongeveer zeshonderd vragen voorgelegd. De meeste vragen gaan over onroerendgoedrecht, erfrecht en vennootschapsrecht. Het ENN rust op drie pijlers: de vraag- en antwoordservice voor notarissen via de nationale contactpersonen, de ontwikkeling van informatiewebsites voor zowel notarissen als burgers over specifieke onderwerpen, en ten slotte opleiding en training in Europees recht voor het notariaat.'

IN ONTWIKKELING

In juni vorig jaar was de eerste informatie-website een feit: www.successions-europe.eu. Professionals en burgers hebben ieder hun eigen niveau van informatievoorziening voor allerlei vragen over erfrecht. De website bevat informatie over de rechtssystemen van de 22 CNUE-landen en daarnaast over de Angelsaksische en Scandinavische landen, die niet bij de CNUE zijn aangesloten. Matyk, projectleider van de website: 'Doel was om informatie over erfrecht ter beschikking te stellen aan een groot publiek. Het is tot nu toe een groot succes; alle verwachtingen zijn overtroffen.

In de eerste zes maanden waren er 115.000 hits, een teken dat de informatie voorziet in een behoefte van zowel burgers als professionals.' Dit jaar wordt de website geïntegreerd in het E-justice portal van de Europese instellingen. Het volgende project is een vergelijkbare website voor huwelijksvermogensrecht. 'Net als voor de erfrechtwebsite, die voor 80 procent wordt gefinancierd door de Europese Commissie, hebben we ook voor dit project ondersteuning bij de Commissie gevraagd. Ik verwacht dat de Commissie ons verzoek zal honoreren. We hopen dit voorjaar van start te gaan. Het gaat om te beginnen om het opbouwen van de website, het vergaren van de informatie bij en over de lidstaten, en de vertaling in alle EU-talen. Dat laatste kost nog de meeste tijd.' De derde pijler, opleiding en training, dateert pas van vorig jaar. 'Het ENN is niet statisch, maar is en blijft in ontwikkeling', zegt Matyk. 'Notarissen hebben behoefte aan opleidingen Europees recht, zo hebben we gemerkt.'

'In de eerste zes maanden waren er al 115.000 hits'

We willen ze begeleiden bij het vergroten van hun kennis en vaardigheden, zodat zij in staat zijn hun dienstverlening te verbeteren. Ook hier zorgt de Commissie voor medefinanciering. In november houden we een eerste pilot-seminar in Wenen. Het gaat om de opleiding, maar tegelijk om productontwikkeling: via het seminar bekijken we waar notarissen behoefte aan hebben, en wat waarde toevoegt aan hun praktijk.'

PRIORITEITEN VOOR 2011

Tot nu toe heeft elk land zijn eigen IPR-regels als het om erfrecht gaat, maar er zijn gevorderde plannen voor unificatie. Matyk vertelt: 'De Commissie heeft een voorstel gedaan om tot uniforme IPR-regels voor het erfrecht te komen. Dat wordt nu besproken in de Raad van ministers en in het parlement. Welk recht van toepassing is en wie de bevoegde rechter of andere autoriteit is, wordt in de toekomst overal op dezelfde manier bepaald. Of er een uniforme verklaring van erfrecht komt, is nog

onderwerp van discussie, maar ik verwacht dat wel. De Commissie hecht er veel waarde aan. Het zou het rechtsverkeer zeer vergemakkelijken, want de manier waarop erfopvolging wordt afgewikkeld, verschilt enorm van land tot land. In Oostenrijk is voor alles een gerechtelijke procedure nodig; in Finland is het vrijwel vormvrij en gaat het alleen om successierechten. En zoals ik al zei, neemt de mobiliteit binnen Europa toe.' Oostenrijk vervult in 2011 het presidentschap van de CNUE en heeft in het kader daarvan prioriteiten gesteld. 'Het belangrijkste is wat ons betreft dat voorstel voor uniforme IPR-regels voor het erfrecht. Een tweede prioriteit: de ontwikkelingen binnen het vennootschapsrecht. Er zijn plannen voor een Europese bedrijfsvorm, een soort BV. Onze derde prioriteit: contractenrecht. Justitie-commissaris Viviane Reding heeft een voorstel ingediend om een autonoom Europees contractenrecht te ontwikkelen. Dit vloeit voort uit het Common Frame of Reference en moet een extra systeem

worden, naast de bestaande nationale systemen. Wat de Commissie betreft kan het ook worden toegepast binnen nationale contracten, zonder grensoverschrijding. De CNUE is geen voorstander van dit nieuwe contractenrecht, omdat er nog te veel vragen openstaan. Bovendien zijn we sceptisch over de mate waarin de lidstaten zo'n nieuw systeem accepteren. Wat ons betreft volstaat Europa nu met een *toolbox*, en kiezen we nog niet voor een autonoom rechtssysteem. Over dit onderwerp wordt nog volop gediscussieerd.' De drie prioriteiten die Matyk voor de CNUE noemt, staan ook hoog in de Nederlandse top 10 van Europese onderwerpen (zie kader). ■

Voor meer informatie over het ENN:

www.enr-rne.eu.

Informatie over de CNUE: www.cnue.eu;

over het Oostenrijks voorzitterschap:

www.cnue2011.at.

TOP 10 Europese dossiers

Sabine Heijning van het Notarieel Juridisch Bureau van de KNB zet de tien belangrijkste Europese dossiers op een rij. 'In de toekomst zullen notarissen internationaal meer samenwerken', signaleert zij. 'Met de toenemende mobiliteit binnen Europa kan dat niet anders. Steeds meer informatie komt via internet beschikbaar, zowel voor notarissen als burgers. Als de erfrechtverordening een feit is, krijgt de Nederlandse notaris nieuwe mogelijkheden zijn cliënten in internationale zaken bij het maken van testamenten en het afwikkelen van nalatenschappen bij te staan.'

1 **Erkenning en tenuitvoerlegging van authentieke aktes**

Er zijn plannen om de bestaande verordening op dit terrein (Verordening betreffende rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging in burgerlijke en handelszaken - Brussel I) te wijzigen. Procedures tot tenuitvoerlegging (exequatur) worden dan overbodig.

2 **IPR-erfopvolging en vrij verkeer van testamenten**

De Europese Commissie (EC) heeft een voorstel gedaan voor uniforme IPR-regels voor het erfrecht; dit wordt hierboven door Stephan Matyk besproken.

3 **Vennootschapsrecht**

Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een Europese vennootschap. Een ander onderwerp dat momenteel speelt: het verplaatsen van de zetel van een vennootschap. Sommige landen, waaronder Nederland, hanteren striktere regels dan andere.

4 **Huwelijksvermogensrecht**

De EC heeft aangekondigd dat er dit jaar een voorstel wordt gepubliceerd voor uniforme IPR-regels in alle EU-landen. Verder start het ENN naar verwachting dit jaar met een speciale website.

5 **ICT/E-justice**

De technologie blijft zich ontwikkelen. Er komen meer mogelijkheden om informatie uit te wisselen en rechtstreeks toegang tot databanken in andere landen te krijgen.

6 **Europees contractenrecht**

De EC heeft op 1 juli 2010 een zogenoemd Groenboek gepubliceerd. Dit is een eerste

voorstel ter discussie. Het bevat verschillende uitgangspunten en keuzemogelijkheden.

7 **Europese Richtlijn consumentenbescherming**

Er zijn plannen de verschillende richtlijnen op dit gebied samen te voegen, waarbij mogelijk de positie van de notaris in het onroerendgoedverkeer ter discussie komt te staan.

8 **Witwassen**

De KNB werkt binnen de internationale organisatie Financial Action Task Force mee aan de voorkoming van witwassen in internationaal verband. Doel van deze organisatie is het ontwikkelen van beleid om witwassen en financiering van terrorisme tegen te gaan.

9 **Europees Notarieel Netwerk**

Stephan Matyk gaat hierboven uitvoerig op het ENN in.

10 **Internationaal echtscheidingsrecht**

Een aantal EU-landen streeft naar een uniform materieel echtscheidingsrecht. Een voorstel hiertoe wordt dit jaar verwacht. Andere landen hebben de mogelijkheid zich later aan te sluiten.